

Tema 9 Bibelen. Historie og forkyndelse.

Du skal kende den grundlæggende opbygning af Bibelen og have en viden om det vigtigste af Bibelen indehold.

Du skal derfor vide noget om jøderne og deres historie før Jesu fødsel. Bibelen er mere end jødernes gamle hellige skrifter. Det Nye Testamente er kristendommens særlige hellige skrifter. Hvad indeholder Det Nye Testamente, hvilken historie ligger bag det, og hvilke budskaber forkynder Det Nye Testamente?

Begreber

Bibelen består af 66 bøger og skrifter, som er samlede i to dele: **Det Gamle Testamente** på 39 mindre bøger og skrifter, og **Det Nye Testamente** på 27 mindre bøger, skrifter og breve. Ordet bibel kommer af det græske ord *biblia*, som betyder *små bøger*.

Kanon. Bibelen kaldes kristendommens *kanoniske* skrifter. Kanon betyder *rettesnor*. Allerede på Jesu tid lå den jødiske bibel fast med de 39 skrifter, som i dag findes i Det Gamle Testamente.

Beslutningen om hvilke skrifter, der skulle være med i Det Nye Testamente og gælde som **rettesnor** i kirkerne blev taget af biskopper på kirkemøder fra ca. år 150 og til den endelige fastsættelse i år 367/396. Det Nye Testamente handler om Jesus, hans liv og lære, om de 12 tidlige apostle og deres missionsvirksomhed, samt om den nye store apostel, Paulus og hans medarbejdere. Paulus udbredte kristendommen til Cypern, Tyrkiet og Grækenland og blev til sidst slået ihjel i Rom ligesom apostelen Peter ca. år 65.

Bibelen kaldes også for **Den Hellige Skrift** i kristendommen. Det skyldes, at kristne tror på, at Jesus var Guds Søn, og derfor har gengivelserne af Jesu ord og handlinger selvfølgelig en helt særlig autoritet og betydning for altid i den kristne kirke. Den næsten samme **autoritet** har de første **apostle** og deres breve, særligt apostlene **Johannes, Peter og Paulus**. Apostlenes autoritet og betydning var som øjenvidner til Jesu ord og liv og ikke mindst til Jesu opstandelse. De havde kendt det hele fra begyndelsen.

Det Nye Testaments skrifter er skrevet fra lidt efter år 50 (Paulus' første breve). Det sidste i Johannes' navn er skrevet senest omkring år 100. Jesus blev korsfæstet omkring år 30. Det Nye Testamente er skrevet i apostelkredsen og af folk, som var tæt knyttede til den. Fx har Markus (ham med Markusevangeliet) med stor sandsynlighed været apostelen Peters tolk. Med god sandsynlighed har man stadig nogle af disse første kristnes knoglerester liggende, bl.a. i Rom og Cairo.

Jødernes historie og Det Gamle Testamente

Jøderne begynder deres historie med deres **patriarker**. Det betyder *fædre*. Det er **Abraham**, Isak og **Jakob**. Dem kan man læse om i 1. Mosebog. Men først fra kap 12. De første 11. kapitler kaldes **Urhistorien** (se Tema 5) og det er ikke almindelig historie, men derimod myter.

Jakob får 12 sønner. Den ene er **Josef**, som sælges som slave til Ægypten. Og så begynder snart fortællingerne om Farao og **Moses**, udvandringen af Ægypten og Ægyptens ti plager, de ti bud og ørkenvandringen. Det står alt sammen i **Mosebøgerne**. Så indtages Kanaan på en voldsom måde og de 12 stammer bliver til et folk med én konge, først Saul, så den lille, men store mand **David**, så kong Salomo med de mange koner og den, som bygger det første rigtige **tempel**. Så går der strid i den mellem kongens sønner og landet deles og meget smuldrer. Nu træder flere og flere **profeter** frem som vækkelsesprædikanter og søger at omvende jøderne moralsk og religiøst og give dem nyt håb.

I 722 indtager Assyrriget de 10 nordlige småstater med Samaria som hovedstad, og i 587 indtager den mægtige **babylonere**, kong **Nebukadnezar**, Jerusalem. Han smadrer byen og **templet** og bortfører eliten til **eksil** i Babylon. **Perserne** (kong Kyros) tillader en tilbagevenden og jøderne genrejser Jerusalem og **templet**. Profeterne jubler igen. I årene før Jesu fødsel - under **romerne** - nybygger den barske **kong Herodes** det jødiske **tempel** i Jerusalem til en pragtbygning og opfører en storslået havn i Cæsarea (hyldest til Cæsar). **Jesus** korsfæstes ca. år 30 efter befaling af den romerske Pontius **Pilatus**. Jøderne gør oprør imod romerne, at **Jerusalem ødelægges** i år 70.

Oversigt over hele Bibelen og Det Gamle Testamente

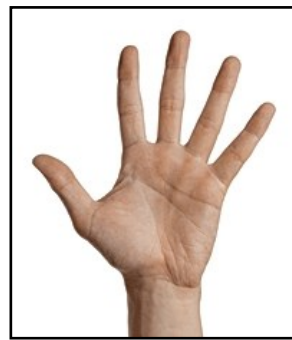
Bibels indhold - en simpel oversigt og huskeregel

5 - 4 - 3 - 2 - 1

1 - 2 - 3 - 4 - 5

Det gamle Testamente

Det nye Testamente

hovedperson:

Gud

Jesu

hovedindhold:

- 1: **urhistorien**
- 2: **patriarker**
- 3: **Moses**
- 4: **konger**
- 5: **profeter**

- bjergprædikenen**
- undere**
- lignelser**
- påske**
- apostle**

Det Gamle Testamente (se oversigten med *alle* 39 bøger forrest i Bibelen)

Skrifter

Nøgleord

Begreber og budskaber

De historiske bøger, fx
Mosebøgerne

Urhistorien
Abraham
Moses

Skabelsen og begyndelsen Se Tema 5
Meningen med menneskelivet Se Tema 2
Tro og lydighed
Udfrielse (frelse), profet og "landsfader"
Grundlæggeren af mosaisk (jødisk) religion

Samuelsbøgerne

Samuel
David

At være Guds tjener
At leve Gud nær

Kongebøgerne

Salomo

Storhed og fald

De poetiske bøger, fx

Jobs bog
Salmernes bog
Prædikerens bog

Job
(David)
(Salomo)

Lidelsen, tvivl og tro
Gudstro i dagligliv med mange følelser
Filosofi, tomhed og tro

De profetiske bøger, fx

Esajas' bog
Daniels Bog
Joels bog

Profet
Profet
Profet

Den kommende Messias' herlighed
Medgang, modgang og fremtidsvisioner
Dom, omvendelse og pinse-håb

Et stykke fra de berømte mange fund af "dødehavsruller" med store dele af Det gamle Testamente, som bl.a. blev fundet af en hyrde i en grotte ved Det Døde Hav i 1947. Skrifterne stammer fra 100-200 før Jesu fødsel og er en enestående historisk kilde til kendskab til jødedommen forud for Jesu fødsel.

Oversigt over Det Nye Testamente

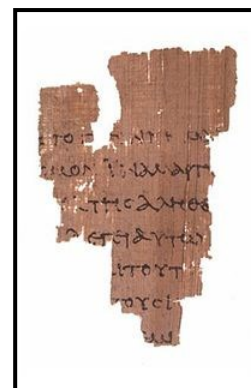
Det Nye testamente (se oversigten med alle 27 skrifter forrest i Bibelen)

Skrifter	Nøgleord	Begreber og budskaber
<u>Evangelierne</u>		
Matthæus Symbol: et menneske	Veldisponeret	Barndom, Bjergprædikenen, Lignelser Nadveren, lidelsen og opstandelsen
Markus Symbol: en løve	Kortfattet	Jesu kraft og magt Nadveren, lidelsen og opstandelsen
Lukas Symbol: en okse	Kronologisk	Barndom, Lignelser Nadveren, lidelsen og opstandelsen
Johannes Symbol: en ørn	Åndelig	Jesu betydning, Gengivelser af Jesu taler Jesu syv "Jeg-er-ord", inderligt sprog Møder og samtaler med enkeltmennesker Anderledes opbygget ud fra Jesu rejser Lidelsen og opstandelsen
<u>Apostlenes gerninger</u>	Historisk	Pinsedag, menigheden vokser, forfølgelser, Peter som hovedfigur, Paulus omvendelse og Paulus missionsvirksomhed helt til Rom
<u>Paulus' 13 breve</u>	Kontakt med nye menigheder	Beskrivelse af det nye kristne budskab om tro på Jesus Kristus, frelse og discipelskab Vejledning af de mange nye kristne Kamp imod jødisk og græsk vranglære
<u>De øvrige breve</u>	Kontakt med nye menigheder	Fra apostlene og de øvrige ledere Vejledning og undervisning i den nye tro
<u>Johannes' åbenbaring</u>	Fremtidsvisioner	Visioner om kampen mellem lys og mørke Trængsler, ødelæggelse, Guds dom og det kommende gudsriges sejr og skønhed

To meget kendte tekster fra Det Nye Testamente: Den såkaldt "Lille Bibel" fra Johannes-evangeliet kap. 3,16 og "Kærlighedens Højsang" af Paulus, fra 1. Korinterbrev kap. 13:

For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv.

Et stykke fra Johannes-evangeliet, fundet i Ægypten. Det stammer fra mellem år 125 og 150, og er pt. det ældst bevarede vi har af Det Nye Testaments skrifter

Om jeg så taler med menneskers og engles tunger, men ikke har kærlighed, er jeg et rungende malm og en klingende bjælde. Og om jeg så har profetisk gave og kender alle hemmeligheder og ejer al kundskab og har al tro, så jeg kan flytte bjerge, men ikke har kærlighed, er jeg intet. Og om jeg så uddeler alt, hvad jeg ejer, og giver mit legeme hen til at brændes, men ikke har kærlighed, gavner det mig intet.

Kærligheden er tålmodig, kærligheden er mild, den misunder ikke, kærligheden praler ikke, bilder sig ikke noget ind. Den gør intet usømmeligt, søger ikke sit eget, hidser sig ikke op, bærer ikke nag. Den finder ikke sin glæde i uretten, men glæder sig ved sandheden. Den tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt.

Kærligheden hører aldrig op. Profetiske gaver, de skal forgå; tungetale, den skal forstumme; og kundskab, den skal forgå. For vi erkender stykkevis, og vi profeterer stykkevis, men når det fuldkomne kommer, skal det stykkevis forgå. Da jeg var barn, talte jeg som et barn, forstod jeg som et barn, tænkte jeg som et barn. Men da jeg blev voksen, aflagde jeg det barnlige. Endnu ser vi i et spejl, i en gåde, men da skal vi se ansigt til ansigt. Nu erkender jeg stykkevis, men da skal jeg kende fuldt ud, ligesom jeg selv er kendt fuldt ud.

Så bliver da tro, håb, kærlighed, disse tre. Men størst af dem er kærligheden.

Perspektivering

Emne	Livsfilosofi og etik 1-4	Bibelske Fortællinger 5-8	Kristendommens udtryk 9-12	Ikke kristne Religioner 13-16
I	Hvad vil det sige, at være et menneske? (menneskesyn)	Begyndelse og urhistorie (skabelse og syndefald) eksempler	Bibelen, historie og forkyndelse	Buddhisme og hinduisme
II	Hvad er det gode liv? (lidelse, det onde og etik)	Lignelser og Guds rige (fornyelse, håb) eksempler	Kirkehistorien og dens personer (kronologi, reformationen)	Islam
III	Tro og Viden (religion og naturvidenskab)	Mirakler og påske (tilgivelse, frelse) eksempler	Kirker og ritualer	Ateisme, humanisme og sekularisering (religionskritik)
IV	Gud – guder (sandhed og religion)	Evangelierne Jesus-fortælling (næstekærlighed og discipelskab) eksempler	Trosbekendelser og kunst Heri udtrykkes summen af det bibelske budskab	Ikke-kristne begreber og -(ny) religiøsitet Religion og samfund

Pensum

Links

Du kan søge i Bibelen on-line
<http://bibelselskabet.dk/BrugBibelen/BibelenOnline.aspx>

Tilegnelse

Bibels indhold

- Klip det gule dobbeltfelt ud i ét stykke og klip alle de grå og grønne brikker ud
- Læg først de grå brikker, hvor de hører til til højre for det gule dobbeltfelt
- Læg derefter de grønne brikker ved siden af de grå brikker, hvor de passer

